RETKLA1101 - Klassisk retorikk
Hausten 2022
Onsdag 7. desember (4 timer)

Eksamen består av 40 fleirvalsoppgåver og ei langsvarsoppgåve. Du skal svare på alle oppgåvene. Les instruksjonane for kvar oppgåve.

Du kan svare på norsk, svensk, dansk eller engelsk. Du kan ikkje nytte hjelpemiddel.

Det er autolagring kvart 15. sekund. Du kan når som helst navigere mellom de ulike oppgåvene, men du må svare på kvar oppgåve under riktig oppgåvenummer.

NB. Du kan endre målform øvst til høyre.

1 ***For alle fleirvalsspørsmåla gjeld det at det berre er eitt rett svar per spørsmål eller påstand.***

1. Kva for eit av dei følgjande retorikkteoretiske verka blei verken skrive av Cicero eller nokon gang tilskrive Cicero?
Vel eitt alternativ

- «Dialogus de oratoribus»
- «Rhetorica ad Herennium»
- «De oratore»
- «Orator»

Maks poeng: 1

2 2. Ifølgje klassisk retorikkteori inneheld oppgåvene til ein talar fem fasar. Kva for eit omgrep blir brukt om oppfinnelsesfasen?

Vel eitt alternativ

- Actio
- Inventio
- Dispositio
- Elocutio

Maks poeng: 1

3 3. Kva for eit av dei følgjande latinske omgrepa blir brukt om høystilen?

Vel eitt alternativ

- Genus mediocre
- Genus humile
- Genus subtile
- Genus sublime

Maks poeng: 1

4 4. Kva er eit enkomium?

Vel eitt alternativ

- Ein lovsong til eit enkeltmenneske
- Ein lovsong til ein gud
- Ein gravtale
- Ein politisk tale

Maks poeng: 1

5 5. Kven seier desse orda til Akilles i Iliaden av Homer? «Reis deg nå til kamp hvis du – om enn i seneste laget – vil berge våre menn fra trojanernes angrep! Ellers vil du angre siden, for når ulykken er skjedd, kan intet gjøre den uskjedd. Tenk heller på hvordan du kan redde oss alle fra undergangen!»

Vel eitt alternativ

- Føniks
- Agamemnon
- Nestor
- Odyssevs

Maks poeng: 1

6 6. Kva er omgrepet «pars pro toto» eit synonym for?
Vel eitt alternativ

- Simile
- Synekdoke
- Antonomasi
- Tautologi

Maks poeng: 1

7 7. Ein stortingsrepresentant seier til statsministeren: «Jeg skal ikke si noe om at du har sviktet oss, skuffet oss, såret oss.» Her blir det brukt fleire retoriske grep. Kva for eit av dei følgjande finst ikkje i denne setninga?
Vel eitt alternativ

- Praeteritio
- Alliterasjon
- Trikolon
- Hyperbaton

Maks poeng: 1

8 8. Kva for ein tale stammar dette utdraget frå? «Vi har en forfatning som ikke tar nabostatenes lover til forbilde, for vi etterligner ikke andre, men utgjør selv et mønster. Det kalles demokrati fordi politikk ikke bare er for noen få, men for flertallet.»

Vel eitt alternativ

- Ps.-Demosthenes, «Mot Nikostratos»
- Cicero, «For Caelius»
- Perikles, «Gravtale for de som falt i det første året av Peloponneserkrigen»
- Demosthenes, «3. Filippiske tale»

Maks poeng: 1

9 9. Kven av de følgjande personane var ein av dei ti attiske talarane?

Vel eitt alternativ

- Gorgias
- Teisias
- Andokides
- Korax

Maks poeng: 1

10 10. Kva hende i år 322 f. Kr.? (Kvar utsegn inneheld noko som er rett, men berre eitt er fullstendig rett.)

Vel eitt alternativ

- Aristoteles og Demosthenes døydde og athenarane tapte Peloponneserkrigen.
- Aristoteles og Demosthenes døydde og det attiske demokratiet blei avskaffa.
- Aristoteles og Lysias døydde og det attiske demokratiet blei avskaffa.
- Demosthenes og Lysias døydde og det attiske demokratiet blei avskaffa.

Maks poeng: 1

11 11. Kva er ein geminatio?

Vel eitt alternativ

- Ei identisk gjentaking av eit ord
- Ei gjentaking av det same ordet i ulike kasus
- Eit utsmykkande adjektiv
- Lydlikskap i betona stavingar

Maks poeng: 1

12 12. Kva for ein påstand om det klassiske Athen er feil?
Vel eitt alternativ

- Alle mannlege athenske borgare hadde talerett i folkeforsamlinga.
- Ein som måtte møte i retten var nøydt til å forsvare seg sjølv.
- På utvalde dagar hadde òg kvinner talerett i folkeforsamlinga.
- Det fanst borgare som yrkesmessig trekte andre for retten for å tene pengar ved å få utbetalt ein pengepremie om dei vann.

Maks poeng: 1

13 13. Ein forelder seier til tenåringsbarnet sitt: «Eg skal ikkje seie det ein gang til at du nå endeleg må rydde rommet ditt.» Kva for eit retorisk grep brukar denne forelderen?
Vel eitt alternativ

- Concessio
- Praeteritio
- Pleonasme
- Conciliatio

Maks poeng: 1

14 14. Når levde Cicero?
Velg ett alternativ:

- 35–96 e. Kr.
- 234–149 f. Kr.
- 56–120 e. Kr.
- 106–43 f. Kr.

Maks poeng: 1

15 15. Kven konsoliderte Dei sju frie kunstene (blant desse reknar vi òg retorikken)?
Vel eitt alternativ

- Alkuin av Tours
- Martianus Capella
- Augustin av Hippo
- Tacitus

Maks poeng: 1

16 16. Kva for ein påstand om Gorgias' «Lovprisning av Helena» er rett (dvs. tre av dei følgjande påstandane er feil, medan berre éin er rett)?

Vel eitt alternativ

- Forskarane er usamde om talen verkeleg blei framført eller om den var ein rein øvingstale.
- Forskarane er usamde om talen verkeleg blei skrive av Gorgias.
- Gorgias brukar veldig få talefigurar i talen sin.
- Gorgias nemner åtte moglege grunnar til at Helena drog til Troja.

Maks poeng: 1

17 17. Kva for ein påstand om det klassiske Roma er feil?

Vel eitt alternativ

- Quintilian blei utnemnt professor i retorikk i året 78 e. Kr.
- Offentlege talar på Forum Romanum blei halde på ein talarstol som blei kalla «rostra».
- Ein som måtte møte i retten var nøydt til å forsvare seg sjølv.
- Cato den eldre var ein motstandar av retorikk (særleg av gresk retorikk).

Maks poeng: 1

18 18. Kva er uttrykk som «svart mjølk», «ein firkanta sirkel» og «dødeleg gud» døme på?
Vel eitt alternativ

- Khiasme
- Contradictio in adiecto
- Hendiadys
- Metafor

Maks poeng: 1

19 19. Kva for ein tale er dette utdraget henta frå? «Vår kjærlighet til det skjønne gjør oss ikke ødsle, og våre intellektuelle interesser gjør oss ikke svake. Rikdom er for oss en anledning til innsats, ikke til skrytende omtale. Fattigdom anser vi ikke for å være en skam for noen, men derimot det å ikke å gjøre noe for å arbeide seg ut av fattigdommen.»
Vel eitt alternativ

- Demosthenes, «1. Filippiske tale»
- Perikles, «Gravtale for de som falt i det første året av Peloponneserkrigen»
- Demosthenes, «3. Filippiske tale»
- Cicero, «For Ligarius»

Maks poeng: 1

20 20. Kor mange av Ciceros taler har blitt bevart?
Vel eitt alternativ

- 570
- 162
- 890
- 58

Maks poeng: 1

21 21. Kva for ein periode blir ofte forbunde med retorikkens nedgang?
Vel eitt alternativ

- Renessansen
- Mellomalderen
- Barokken
- Opplysningstida

Maks poeng: 1

22 22. Kva heiter den middelalderske forfattaren som skreiv eit verk med tittelen «Nova Rhetorica» («Den nye retorikken»)?

Vel eitt alternativ

- Alkuin av Tours
- Philipp Melanchton
- Augustin av Hippo
- Notker Labeo

Maks poeng: 1

23 23. Ifølgje klassisk retorikkteori inneheld oppgåvene til ein talar fem faser. Kva for eit omgrep blir brukt om den siste fasen?

Vel eitt alternativ

- Actio
- Memoria
- Dispositio
- Elocutio

Maks poeng: 1

24 24. Kva for ein filosof er dette sitatet henta frå? «I virkeligheten er alt som vanlig kalles veltalenhet figurativt språk. Troper er ikke noe som etter behag kan bli lagt til eller trukket fra språket; de utgjør dets sanneste natur.»

Vel eitt alternativ

- John Locke
- Friedrich Nietzsche
- René Descartes
- Augustin av Hippo

Maks poeng: 1

25 25. Kva er eit enthymem?

Vel eitt alternativ

- Ein gjentakingsfigur
- Ein rettstale
- Ein syllogisme der premisset er underforstått
- Eit historisk døme

Maks poeng: 1

26 26. Kva tyder det greske omgrepet "ekklesia"?
Vel eitt alternativ

- Dødsstraff
- Folkeforsamling
- Embete
- Domstol

Maks poeng: 1

27 27. Kva for ein av dei følgjande personane var ikkje ein av dei ti attiske talarane?
Vel eitt alternativ

- Hypereides
- Lykurgos
- Korax
- Isaios

Maks poeng: 1

28 28. Kva heiter den romerske forfattaren som skreiv eit stort verk med historier og anekdotar som ofte blei brukt av taleskrivare som døme?

Vel eitt alternativ

- Teofrast
- Anaksimenes fra Lampsakus
- Tacitus
- Valerius Maximus

Maks poeng: 1

29 29. Kva tyder det retoriske omgrepet «enargeia»?

Vel eitt alternativ

- Innleiing
- Gåtefull allegori
- Utrop
- Anskuelegheit

Maks poeng: 1

30 30. Kven meiner vi er opphavet til sitatet «Hold deg til saken, så følger ordene av seg selv»?
Vel eitt alternativ

- Cato den yngre
- Seneca den yngre
- Seneca den eldre
- Cato den eldre

Maks poeng: 1

31 31 Kva for eit antikt verk er dette utdraget henta frå? «Du skulle bare vite, Sokrates, hvordan retorikken bokstavelig talt har samlet hos seg all makt og innflytelse på de forskjellige områder. Jeg skal gi deg et godt eksempel på det. Når jeg har vært ute på sykebesøk med min bror legen og hans kolleger, har det ofte hendt at en pasient har nektet å ta medisinen sin eller å la legen operere seg, eller bruke brennjern. Men når legen ikke har kunnet få ham til det, har jeg klart å overtale ham, ene og alene ved talekunstens hjelp.»
Vel eitt alternativ

- Aristoteles, «Retorikken»
- Seneca, «Controversiae»
- Platon, «Gorgias»
- Quintilian, «Institutio oratoria»

Maks poeng: 1

32 32. Kva for ein av dei følgjande talefigurane (som alle er svært vanlege i greske og romerske talar) lar seg så godt som aldri omsetje til norsk?

Vel eitt alternativ

- Polysyndeton
- Epifor
- Asyndeton
- Hyperbaton

Maks poeng: 1

33 33. Kva for ein tale er dette utdraget henta frå? «Og jeg, mine herrer, drar til ham og slår ham ned og tvinger hendene hans bak på ryggen hans og binder dem, og jeg spør ham hvorfor han er kommet inn i mitt hus og har begått denne forbrytelsen mot meg.»

Vel eitt alternativ

- Lysias, «Forsvarstale for drapet på Eratosthenes»
- Demosthenes, «1. Filippiske tale»
- Lysias, «Om oliventrestubben»
- Demosthenes, «3. Filippiske tale»

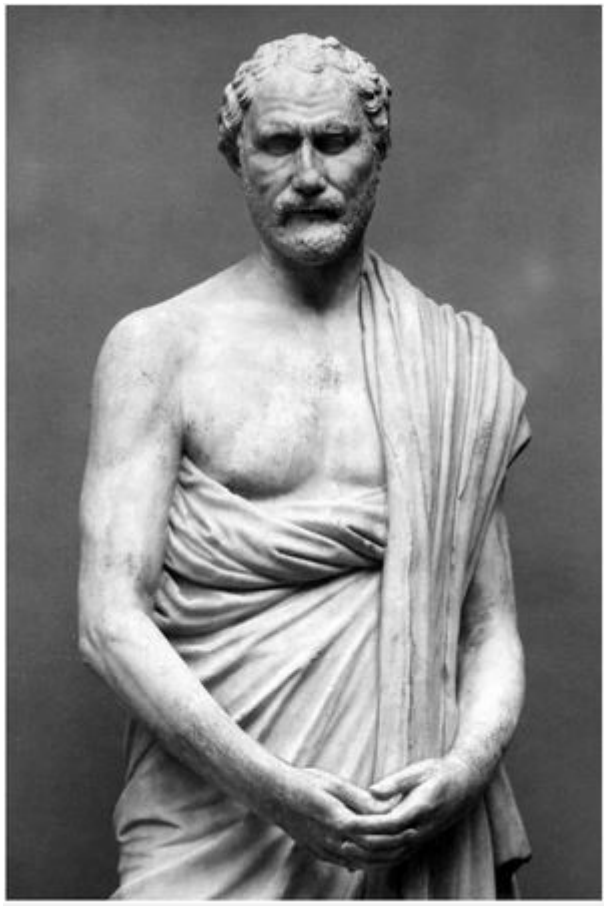
Maks poeng: 1

34 34. Kva er ein figura etymologica?
Vel eitt alternativ

- Eit uttrykk der verbet og objektet er danna av same stamme
- Utelating av bindeord
- Utelating av syntaktisk naudsynte setningsledd
- Sideordning av fleire ledd som er syntaktisk like

Maks poeng: 1

35 35. Kven er personen på biletet?

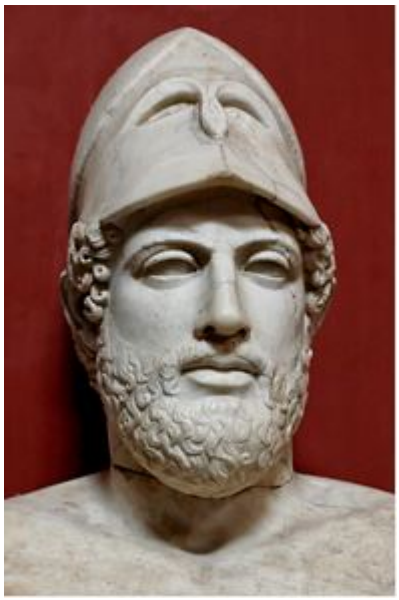

Vel eitt alternativ

- Aristoteles
- Quintilian
- Cicero
- Demosthenes

Maks poeng: 1

36 36. Kven er personen på biletet?

Vel eitt alternativ

- Isokrates
- Lysias
- Perikles
- Platon

Maks poeng: 1

37 37. Kva for ei scene blir framstilt på dette måleriet av Cesare Maccari (1888)?

Vel eitt alternativ

- Gorgias held sin «Lovprisning av Helena» i Athen for å gjere reklame for siciliansk talekunst.
- Demosthenes skuldar Aiskhines for forråding framfor den athenske folkeforsamlinga.
- Cicero avslørar samansverjinga til Catilina framfor det romerske senatet.
- Cicero åtvarar romarane mot Marcus Antonius og hans lengt etter einevelde.

Maks poeng: 1

38 38. Kva for ein plass i Athen (som var viktig i samband med athensk demokrati og retorikk) er avbilda her?

Vel eitt alternativ

- Agora
- Pnyx
- Areopagos
- Akropolis

Maks poeng: 1

39 39. Kva for eit retorisk konsept blir framstilt på dette relieffet i form av ein allegori?

Vel eitt alternativ

- Kairos
- Metonymi
- Zeugma
- Artes liberales

Maks poeng: 1

40 40. Kva er dette?

Vel eitt alternativ

- Ein maskin som blei brukt i det antikke Athen for å avgjere dommar
- Ein maskin som blei brukt i det antikke Athen for å bestemme kven som i folkeforsamlinga skulle tale i kva for ei rekkefølgje
- Ein maskin som blei brukt i det antikke Athen for å velje embetsmenn gjennom loddtrekking
- Ein maskin som blei brukt i det antikke Roma for å tildele advokatar til tiltalte i retten

Maks poeng: 1

41 Gje ein retorisk analyse av Lysias' «Tale om nektelse av uføretrygd til en invalid mann». Talen i norsk omsetjing finn du som vedlegg.

Vær venleg og følg desse retningslinjene:

- Svaret ditt skal være på mellom 800 og 1400 ord. Det blir gitt trekk for svar som anten er for korte eller for lange.
- Du må skrive fullstendige og samanhengande setningar.
- Du må bruke dei korrekte/passande retoriske faguttrykka. Det er viktig at eigennamn og fagbegreper blir stava korrekt.
- Analysen din skal primært svare på spørsmåla om kva talaren ønskjer å oppnå og hvordan han prøver (og lukkast med) å oppnå målet sitt. Det er viktig at du tek stilling til spørsmål om t.d. retorisk situasjon, talesjanger, stiltype, konstruksjon av etos, appell til patos, disposisjon av talen, bruk av bevismidlar, tropar, figurar, osv. Det som imidlertid er det viktigaste, er at du argumenterer på en logisk samanhengande og analytisk måte og at taleanalysen din har ein «rød tråd».

Skriv svaret ditt her...

Format

Words: 0

Maks poeng: 0

Question 41
Attached

Lysias: Talen om nektelse av uføretrygd til en invalid mann (oversettelse ved S.B.)

I denne talen forsvarer den tiltalte seg – en ufør mann hvis navn er ukjent – mot en medborger som anklager ham for å ha fått statlig uføretrygd tilsynelatende med urette. Talen ble holdt foran folkerådet (*boulḗ*) i året 403 f.Kr.

(1) Jeg ser meg nesten nødt, ærede råd, til å være takknemlig overfor anklageren min for at han har anlagt denne saken her – dersom jeg tidligere ikke hadde noen grunn til å redegjøre for mitt liv, så har jeg nå fått det takket være ham. Og jeg skal nå gjennom min tale forsøke å bevise at denne mannen lyver og at jeg frem til i dag har levd et liv som heller fortjener ros enn misunnelse. For meg virker det nemlig som om denne mannen har gått til sak av ingen annen grunn enn misunnelse. (2) Sannelig, en som er misunnelig på de som andre har medfølelse med, hvilken sjofelhet tror dere en sånn skulle vike tilbake for? Om han på grunn av pengene opptrer som en sykofant…? Men, om han hevner seg på meg som sin fiende, så lyver han: For det er nettopp på grunn av hans sjofelhet at jeg aldri har hatt omgang med ham hverken som venn eller som fiende. (3) Altså er det allerede åpenbart, ærede råd, at han er misunnelig fordi jeg, til tross for at jeg er rammet av slikt uhell, er en bedre borger enn ham. For jeg mener nemlig, ærede råd, at man skal lege kroppens misdannelser med sjelens øvelser. For hvis jeg skulle innrette min holdning etter mitt uhell og føre resten av mitt liv på samme måte, hvordan ville jeg da være annerledes enn denne mannen her?

(4) La så mangt være sagt om disse tingene – om det som tilkommer meg å tale om, skal jeg nå snakke om så kort og konsist som mulig: Anklageren påstår nemlig at jeg med urette får penger fra staten og at jeg har kontroll over kroppen min og at jeg ikke er en av de uføre og at jeg driver med et slikt foretak som gjør at jeg kan leve også uten det som gis til meg. (5) Og han bruker som bevis for min kroppsstyrke det at jeg stiger opp på hester, og for velstanden som ligger i mitt foretak at jeg er i stand til å omgås folk som er i stand til å bruke penger. Ja vel, velstanden som kommer fra mitt foretak og resten av livsførselen min, som den nå er, tror jeg dere alle er

kjent med. (6) Uansett skal jeg kjapt si noe om det: Faren min etterlot meg ingenting; moren min sluttet jeg å fø for tre år siden da hun døde; barn som kan forsørge meg har jeg ennå ikke.[1] Et foretak har jeg, ja – et som knapt kan sikre noen profitt; et som jeg selv skjøtter med besvær, siden jeg ennå ikke har råd til å kjøpe meg en som kan overta arbeidet.[2] Av inntekt har jeg ingen annen enn denne,[3] og hvis dere tar den fra meg, vil jeg risikere å lide den verste nøden. (7) Så ikke, ærede råd, ettersom det jo er mulig å redde meg på rettferdig vis, ødelegg meg på urettferdig vis; og ikke ta bort det dere har gitt meg da jeg var yngre og enda sterkere, nå som jeg har blitt eldre og svakere; og ikke – dere som tidligere har hatt omdømme for å være svært barmhjertige også overfor dem som ikke har det særlig vondt – vis dere nå (på grunn av denne mannen her) grusomme mot de som får medfølelse selv av sine fiender; og gjør heller ikke slik at de andre som er i en lignende situasjon som meg mister motet fordi dere tør å gjøre meg urett! (8) For det hadde vært absurd, ærede råd, om jeg på den tid da uhellet mitt ennå var overkommelig faktisk fikk disse pengene, mens jeg nå, etter at både alder og sykdommer og alle fæle ting som følger med dette plager meg, skulle blitt fratatt dem. (9) Men jeg tror at omfanget av fattigdommen min er noe som anklageren selv kan fremvise tydeligst og best av alle mennesker: For hvis jeg skulle bli utpekt som den som finansierer koret til en tragediedikter, og jeg så hadde oppfordret ham til et formuebytte,[4] så skulle han nok foretrekke å finansiere et kor ti ganger heller enn å bytte formue med meg bare én gang. Og er det ikke forferdelig at han nå anklager meg for at jeg på grunn av god velstand tilsynelatende er i stand til å omgås de rikeste folkene på like vilkår, men om det skulle skje noe i tråd med det jeg nevnte i stad, at han da skulle innrømme at jeg er såpass fattig, eller enda verre?

---

[1] Den tiltalte har riktignok voksne barn, men de er selv ikke uavhengige nok ennå til at de skulle være i stand til å gi ham økonomisk støtte.

[2] Det er snakk om kjøp av en slave her. Det var vanlig at selvstendig næringsdrivende lot slaver utføre hovedparten av arbeidet i en bedrift.

[3] Altså uføretrygden.

[4] Ifølge atensk lovverk var velstående borgere forpliktet til å betale for offentlige oppgaver som f.eks. finansiering av et kor til en tragediefremføring. Dersom en slik borger syntes at han allerede hadde betalt for mye, var han berettiget til å utpeke en annen borger som etter hans mening var bedre egnet til å betale. Den utpekte borgeren kunne derimot gå til sak mot den som hadde utpekt ham og oppfordre vedkommende til å bytte formue med ham.

(10) Men hva min evne til å ri angår, som denne mannen her har tort å nevne for dere uten frykt for gudene og uten skamfølelse overfor dere, så blir det ikke mye snakk om dette. For det er bare fornuftig, ærede råd, at alle som har et eller annet handikap forsøker og streber etter å håndtere lidelsen som har rammet dem på en så smerteløs måte som mulig. Jeg er en av dem, og rammet av en slik ulykke fant jeg denne lettelsen for de lengre rutene av de som er nødvendige. (11) Og dette, ærede råd, er det beste bevis på at jeg på grunn av min skjebne og ikke på grunn av hovmod, som denne mannen her sier, stiger til hest: For om jeg hadde vært bemidlet, ville jeg ridd på en sadel[5] og ikke steget opp på hester som tilhører andre – men nå, ettersom jeg ikke har råd til å erverve en slik hest, er jeg ofte nødt til å bruke hester som tilhører andre. (12) Jo visst, hadde det ikke vært absurd, ærede råd, om denne mannen her skulle tie dersom han så meg ridende på en sadel (for hva ville han ha sagt?), men at han ut ifra det at jeg stiger opp på utlånte hester prøver å overbevise dere om at jeg er sterk?[6] Og det at jeg bruker to krykker, mens andre kun bruker én, at han ikke anklager meg for at også dette er bevis på mine krefter – men det at jeg stiger opp på hester, dette bruker han som bevis overfor dere på at jeg er blant de sterke? Begge deler bruker jeg av samme grunn!

(13) Så mye avviker han i sin uforskammethet fra alle andre mennesker at han forsøker å overtale dere – dere som er så mange, mens han kun er én! – om at jeg ikke er en av de uføre, jeg! Dersom han overbeviser noen av dere om dette, ærede råd, hva hindrer meg fra å la meg kåre som en av de ni arkontene i loddtrekningsvalget – og dere fra å frata meg (som jo åpenbart er frisk) obolen[7] og i stedet tildele den (i deres medlidenhet) til denne mannen her som om *han* var en krøpling? For dere vil vel ikke ta ifra den samme mannen det han har blitt gitt fordi han tilsynelatende er frisk, samtidig som valgobservatørene vil hindre ham fra å delta i lodd-

[5] Det greske ordet som brukes her betegner en komfortabel sadel med rygglene – noe som vanligvis var forbeholdt velstående kvinner (og barn).

[6] Det ligger et ordspill i den greske ordlyden: Det greske ordet for «sterk» er *dynatós*, mens ordet som betyr «ufør» er *adýnatos*, som altså egentlig betyr «usterk».

[7] En obol (*óbolos*) var en liten gresk mynt. Uføretrygden bestod av én obol per dag; to oboler ble ansett som lav lønn for en ukvalifisert arbeidstaker. Uføretrygden var altså ikke tilstrekkelig for å dekke eksistensminimum.

trekningsvalget fordi han åpenbart er ufør?[8] (14) Men ikke er dere av samme oppfatning som ham, og ikke er han et forstandig menneske. For han kommer hit for å krangle om min skjebne som om en arvedatter[9] og han forsøker å overbevise dere om at jeg ikke er en sånn som dere alle ser at jeg er; men dere (for dette er oppgaven til forstandige mennesker!) stol heller på deres egne øyne enn på hans ord!

(15) Og han påstår at jeg er tøylesløs og voldelig og altfor ekstravagant anlagt, som om han kan si sannheten bare dersom han bruker fryktinngytende ord, og at han ikke ville kunne gjøre det dersom han snakket med fullt måtehold. Men jeg tror at dere, ærede råd, må skille nøyaktig mellom de menneskene som tillater seg å være tøylesløse og de som ikke gjør det. (16) Ikke er det sannsynlig at det er de som er fattige og som står på bar bakke som oppfører seg tøylesløse, men de som har mye mer enn det nødvendige; og heller ikke de hvis kropper er svake, men de som mest kan stole på sine krefter; og heller ikke de som allerede er av viderekommen alder, men de som fremdeles er unge og som har en ung holdning. (17) De rike kjøper seg nemlig ut av vanskeligheter med sine penger, mens de fattige på grunn av sin fattigdomstilstand tvinges til måtehold; og de unge synes å fortjene tilgivelse fra de eldre, mens de eldre, når de gjør noe feil, anklages like mye fra begge sider;[10] (18) og for de sterke er det tenkelig å forbryte seg mot hvem enn de vil uten at det skjer dem noe, mens det for de svake hverken er mulig å forsvare seg mot de som begår forbrytelser mot dem, eller, om de selv vil begå forbrytelser, å være overlegne dem de begår urett mot. Derfor virker det for meg som om anklageren snakker om min tøylesløshet ikke i fullt alvor, men på gøy, og at han ikke ønsker å overbevise dere om at jeg er en slik mann, men at han ønsker å latterliggjøre meg – som om dette var noe bra.

---

[8] Uføre i det klassiske Athen hadde begrensede muligheter til å engasjere seg politisk, og det var åpenbart ikke mulig for en invalid å bli valgt som arkont (*árchon* – en embetsmann med mye makt og innflytelse).

[9] Kvinner var som regel ikke arveberettiget i det klassiske Athen – med mindre den avdøde ikke hadde noen mannlige etterkomne, i hvis tilfelle arven gikk til den eldste datteren. Imidlertid var en nær mannlig slektning til den avdøde (f.eks. en fetter) da berettiget til å gifte seg med «arvedatteren». Dersom flere slektninger stilte krav om ekteskapet, kunne dette føre til en rettstvist.

[10] Altså både fra de unge og fra de andre gamle.

(19) Videre hevder han at det hos meg samles massevis av slemme folk som både kaster bort sine egne penger og som likeså er ute etter de som ønsker å spare sine. Dere må alle imidlertid vurdere at han, ved å si dette, ikke anklager meg noe mer enn andre som eier bedrifter, og heller ikke anklager han de som går inn og ut hos meg mer enn de som oppsøker de andre håndverkerne. (20) For hver og en av dere pleier å besøke en parfymør eller en frisør eller en skomaker eller hvem enn det måtte være, og de fleste går vel til de som befinner seg nærmest hovedtorget, og de færreste til de som er lengst unna derfra. Derfor, hvis noen av dere erkjenner ondskap i de som går inn og ut hos meg, så er det klart at dette også gjelder for de som omgås de andre – og hvis det gjelder for dem, så gjelder det også for samtlige athenere. For dere alle pleier jo av og til å besøke en bedrift og oppholde dere der.

(21) Men jeg vet ikke hvorfor jeg, ved å forsvare meg altfor nøye mot hvert eneste punkt av det som har blitt sagt, skal plage dere videre. For ettersom jeg har snakket ferdig om hovedpunktene, hvorfor skal jeg da gå inn på ubetydelighetene på samme måte som denne mannen her? Men jeg ber dere alle, ærede råd, om å ha den samme holdningen overfor meg som før.[11] (22) Ikke berøv meg (på grunn av denne karen her)[12] det eneste skjebnen har gitt meg som andel i fedrelandet; og ikke måtte han nå alene overtale dere til å ta tilbake det som dere alle tidligere har gitt meg i fellesskap. For, ærede råd, etter at guden berøvet oss de høyeste embetene,[13] har staten besluttet å gi oss disse pengene, i den formening at uhell kan skje alle, både dårlige og gode mennesker. (23) Hvordan skulle jeg altså ikke være verdens ulykkeligste menneske, når jeg er utelukket fra de fineste og høyeste ting gjennom skjebnen min, om jeg da ble fratatt på grunn av anklageren det som staten ga meg med hensyn til å sørge for de som er i en slik situasjon? Under ingen omstendigheter, ærede råd, stem for dette! Og hvorfor skulle jeg treffe på dere slik? (24) Har noen noensinne blitt trukket inn i en prosess på grunn av meg og mistet formuen sin? Ikke en eneste kunne

[11] Med dette refererer den tiltalte til rådets tidligere avgjørelse om å innvilge ham uføretrygd.
[12] Den tiltalte bruker et verb som faktisk betyr «å rane», «å røve», og et forsterket demonstrativpronomen som insinuerer at han i fremføringskonteksten pekte på anklageren med pekefingeren.
[13] Som mange andre lover og regler, ble også embetsforbudet for uføre (se note 8 ovenfor) religiøst legitimert.

stadfestet dette. Eller at jeg blander meg inn i ting som ikke angår meg og at jeg er frekk og glad i å skape meg fiender? Men slike livsressurser til slike formål har jeg ikke til rådighet. (25) Eller at jeg er altfor tøylesløs og voldelig? Men ikke en gang han selv[14] skulle nok påstå dette, om han ikke ville lyve også om dette akkurat som med de andre tingene. Eller at jeg under regimet til De tretti tyranner kom til makten og påførte mange av borgerne skade? Men jeg flyktet jo til Khalkis[15] sammen med en mengde av dere, og selv om det hadde vært mulig for meg å leve som borger under dem, foretrakk jeg å leve i fare sammen med dere alle! (26) Derfor, ærede råd, måtte jeg som ikke har gjort noe galt ikke bli behandlet på samme måte som de som har gjort mye galt, men kast den samme stemmesteinen over meg som de andre rådene,[16] og husk på at jeg hverken har forvaltet noen penger som tilhører staten som jeg nå må redegjøre for eller at jeg har utøvd et eller annet embete som jeg nå må stå til regnskap for, men at jeg bare på grunn av én obol holder denne talen. (27) Slik avgjør dere alle det som er rettferdig; og jeg, når jeg har mottatt dommen, skal vise dere takknemlighet; men han der borte skal i fremtiden lære seg å ikke gå ut mot de svakere, men å overgå sine likemenn.

[14] Altså anklageren.

[15] Khalkis er den største byen på den greske øya Euboia.

[16] En referanse til rådets tidligere avgjørelse om å innvilge den tiltalte uføretrygd (jf. også note 11). Bruken av flertallsformer («som de andre rådene») kan bety at det har blitt tatt flere slike avgjørelser (fornyelser av innvilgelsen e.l.) i fortiden.